knmg KENNIS & DEBAT

DILEMMA'S ROND HET LEVENSEINDE: HOE GA JE ER MEE OM?

TOELICHTING:
Artsen ervaren regelmatig dilemma's rond het levenseinde. Hoe ga je bijvoorbeeld als arts om met eisende patiënten en familieleden als het gaat om palliatieve sedatie en euthanasie? Hoe ver gaat het zelfbeschikkingsrecht van patiënten en in hoeverre mogen naasten in de fase rond het levenseinde juridisch gezien überhaupt een stem hebben? Wat doe je als arts als patiënten zelf een eind aan hun leven willen maken met behulp van middelen die ze zelf via internet gekocht hebben?
Tijdens deze avond krijgen artsen kennis aangereikt over hoe zij met dergelijke dilemma's kunnen omgaan door hen a) theoretische kennis aan te reiken de van toepassing zijnde juridische en ethische kaders en b) te laten oefenen met verschillende casus rond het levenseinde.

Mogelijke casuïstiek (te bepalen op basis van behoefte deelnemers):
- Patiënten die palliatieve sedatie eisen, zonder dat voldaan is aan de criteria daarvoor
- Familie die vindt dat palliatieve sedatie 'te lang' duurt en ingrijpen van de arts eist
- Naasten die – bijvoorbeeld – uit levensbeschouwelijke overwegingen palliatieve sedatie weigeren
- Patiënten die euthanasie als 'recht' opeisen
- Naasten die euthanasie opeisen op basis van een schriftelijke wilsverklaring
- Patiënten die met zelfgespaarde middelen een eind aan hun leven willen maken
- Patiënten (of naasten) die een medische zinloze behandeling eisen, zoals reanimatie

HOE
Omdat het om het ervaren van dilemma's gaat, zal tijdens de bijeenkomst met name aan de hand van concrete casuïstiek gewerkt worden. Dit kan bijvoorbeeld door de groep in kleinere groepen uit elkaar te laten gaan en hen gebruik te laten maken van de ethische toolkit, die voor deze gelegenheid zal worden uitgeprint op groot papier.
Eventueel kan de casuïstiek van tevoren in het district worden 'opgehaald', maar de KNMG zal zelf ook een voorstel voor casuïstiek doen. Er zijn maximaal drie sprekers, zodat er veel ruimte is voor interactie.

Bijvoorbeeld:
- Spreker 1: (KNMG): juridische/ethische uitleg over kaders rond euthanasie en palliatieve zorg en de betekenis van bijvoorbeeld 'goed hulpverlenerschap' en 'goed vertegenwoordiger' in deze context. Ook zal worden ingegaan op de betekenis van 'medisch zinloos handelen'.
- Spreker 2 (of 1) : (KNMG): bespreking van drie casus: 1) casus waarin patiënt (of naasten) euthanasie als een 'recht' opeisen. 2) Casus waarin iemand een eind aan het eigen leven wil maken met via internet bestelde medicatie. 3) Casus waarin de familie aandringt op een medisch zinloze handeling (zoals een PEG-sonde bij iemand met gevorderde dementie): tijdig spreken over het levenseinde.
- Spreker 3 (arts): SCEN-arts/huisarts/SOG, die als eerste reflecteert op de casus.